

**PROSTAT AMELİYATI OLAN HASTALARIN AMELİYAT SONRASI
BAKIMINA İLİŞKİN HEMŞİRELERİN BİLGİ
DÜZEYİNİN SAPTANMASI***

Zuhal POSTACIOĞLU**

ÖZET

Araştırma, hemşirelerin prostatektomi ameliyatı olan hastaların bakımına ve gelişebilecek komplikasyonların önlenmesine ilişkin bilgi düzeylerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Üroloji kliniklerinde çalışan 32 hemşireye uygulanmıştır.

Sonuç olarak; Hemşirelerin bilgi düzeylerinin istenen düzeyde olmadığı saptanmıştır. Bu-nedenle hastalara kapsamlı hemşirelik bakımı verebilmek amacı ile mezuniyet sonrası dönemde sürekli görev içi eğitim programlarının düzenlenmesi ve bu eğitim programlarını altı aylık sürelerle bilgilerin yenilenmesi amacıyla tekrarlanması önerilmiştir.

GİRİŞ :

Ameliyat insan vücudunun homestazisinin bozulmasında önde gelen büyük bir travmadır. Ameliyat travması ile birlikte insan vücudunun bütün sistemleri, özellikle de kardio vasküler, solunum ve endokrin sistemi etkilenmektedir. Travma ile birlikte vücudun enerji gereksinimleri artmakta, metabolizma hızlanmakta, vücudun yedek enerji depoları yitime uğramakta vücut direnci azalmakta, operasyon sonucunda sekonder komplikasyonlar oluşmaktadır(1). Prostat hipertrofisi nedeni ile ameliyat edilen hastaların da aynı tür travmadan etkilenmelerinin yanısıra, bu hastaların genellikle 53 yaşın üzerinde olmaları nedeniyle arteriosklerotik olmaları, yaşlılığa

* E.Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar Bilim Uzmanlığı Tezi.

**E. Ü. Tıp Fak. Üroloji Kliniği Başhemşiresi

bağlı kardiovasküler ve solunum sistemlerinin genç hastalar gibi yeterli olmaması, enfeksiyona eğilimli olmaları; bu hastaların ameliyat sonrası dönemde iyi yetişmiş hemşireler tarafından bakılmasını zorunlu kılmaktadır. Ameliyat sonrası kesi yerinin ağrısı nedeni ile mekanik solunumun yetersiz olması yanısıra, anestezi maddelerinin alveoler surfaktona olumsuz yönde etkilemeleri; trakea, bronş ve bronşiollerdeki silier işlevi bozmaları, solunum yolu enfeksiyonlarının oluşması için gerekli zemini süratle hazırlamaktadır(5). Ayrıca bilinçli tam açık olmayan hastaların kusmuğunu aspire etmesi, giderilmesi mümkün olmayan sonuçlar oluşturabilmektedir(3).

Tüm postoperatif sorunların erken tanısı, etkin önlem alınması ve sağaltımı, olası fütal sonuçların önlenmesi, iyi yetiştirilmiş bilgili ve titiz hemşirelik hizmetiyle mümkündür. Bu nedenle prostat-hipertrofili hastaların postoperatif dönemde verilebilecek hemşirelik hizmetlerinin en iyi düzeyde olması, olası bir komplikasyonun semptomlarının zamanında hemşireler tarafından gözlenip etkin önlem alınması, hemşire bakımının bilgili ve sistemli bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

Postoperatif devrede hastaya verilecek bakımın amacı komplikasyonlar doğmadan, hastayı normal işlevlerine kavuşturmadır(4). Hemşire, hastayı normal fonksiyonlarına kavuşuncaya kadar destekleyecek, koruyacak ve rahat ettirecek, komplikasyonların gelişmesini önleyecek bir hasta bakımını planlayıp uygulamalıdır. Hasta böyle bir bakım sonunda, genellikle günlük yaşam işlevlerine çok kısa bir zamanda yeniden başlar(2).

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma, Üroloji, Kliniklerinde çalışan hemşirelerin prostotektomi ameliyatı olan hastaların postoperatif bakımı ve gelişebilecek komplikasyonların önlenmesine ilişkin bilgi düzeyini saptamak üzere tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini; Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastahanesi Üroloji Kliniği'nde çalışan 11 hemşire, Buca ve Tepecik Sosyal Sigortalar Kurumu Üroloji Kliniklerinde çalışan 10 hemşire, İzmir Atatürk Sağlık Sitesi Devlet Hastahanesi Üroloji Klinięinde çalışan 11 hemşire olmak üzere toplam 32 hemşire oluşturmuştur.

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, iki ortalama arasındaki önemelilik testi ve varyans analizi kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

TABLO 1 : Hemşirelerin Çalıştıkları Hastahanelere Göre Dağılımı.

HASTAHANELER	SAYI	YÜZDE
ÜNİVERSİTE HASTAHANESİ	11.	34.3
DEVLET HASTAHANESİ	11	34.3
SIGORTA HASTAHANESİ	10	31.2
TOPLAM	32	100

Hemşirelerin beş yıldan az çalışma sürelerine göre dağılım yüzdelerinin %65.6 olduğu, beş yıldan fazla olan çalışma sürelerine göre dağılım yüzdelerinin de %34.3 olduğu Tablo 2'de görülmektedir.

TABLO 2 : Hemşirelerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı

YIL	SAYI	YÜZDE
1-5 yıl	21	65.6
6-10 yıl	11	34.3
TOPLAM	32	100

TABLO 3 : Hemşirelerin Çalışma Sürelerine Göre Bilgi Puanları= Dağılımı

	Beş Yıldan Az	Beş Yıldan Fazla
	21	11
	37.7	43.9
s	16.7	9.4

Tablo 3'de hemşirelerin çalışma sürelerine göre bilgi puan dağılımları görülmektedir. Hemşirelerin beş yıldan az ve beş yıldan fazla olan çalışma sürelerine göre bilgi puan dağılımları arasındaki $\alpha=0.05$ önem düzeyinde bir fark saptanmamıştır.

Hemşirelerin soru gruplarına göre aldıkları bilgi puanlarının dağılımı Tablo 4'de görülmektedir. Hemşirelerin bilgi puanları; 33'ü solunum sistemine (%55'i) ilişkin sistemine, %52.5'i Gastrointestinal sistem, %32.5'i Üriner sisteme, %45'i sıvı elektrolit dengesi, %28.7'sinin Ege Üniversitesi Hastanesi'ne ait olduğu saptanmıştır.

TABLO 4 : Hemşirelerin Soru Gruplarına Göre **Aldıkları** Bilgi Puanlarının Dağılımı

SORU GRUPLARI	Bilgi Puan Ortalaması	Toplam Puan
Solunum Sistemi	5.3	16
Dolaşım Sistemi	10.9	20
Gastro intestinal Sistem	6.3	12
Üriner Sistem	7.8	24
Sıvı Elektrolit Dengesi	3.6	8
Postoperatif erken komplikasyonlar	4.3	12
Eğitim	2.3	8

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Buca ve Tepecik Sosyal Sigortalar Kurumu Hastaneleri, İzmir Atatürk Sağlık Sitesi Devlet Hastanesi Croloii Kliniklerinde çalışan hemşirelerin prostotektomi ameliyatı olan hastaların postoperatif bakımı ve gelişebilecek komplikasyonların önlenmesine ilişkin bilgi düzeyleri araştırılmıştır.

Bulgular değerlendirildiğinde varılan sonuçlar şöyledir.

Şok belirtilerine ait sorudan 26 hemşire tam puan almış, bilgi puan ortalamaları 3.4'tür. Kanama belirtilerine ilişkin sorudan ise 19 hemşire tam puan almış, bilgi puan ortalamaları 2.3'tür. Yara enfeksiyonu belirtilerine ilişkin soruda üç hemşire tam puan almış, 29 hemşire sıfır puan almıştır. Bilgi puan ortalamaları 0.3'tür. KatetPr bakımına ilişkin soruya beş hemşire tam yanıt vermiş 27 hemşire

sıfır puan almıştır, bilgi puan ortalamaları 0.6'dır. Eğitim ile ilgili soruya üç hemşire doğru yanıt vermiş 16 hemşire sıfır puan almıştır. Bilgi puan ortalamaları ise 0.7'dir. Çıkarılan bu sonuçlarda Oroloji kliniklerinde çalışan hemşirlerin bilgi düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır.

Hemşirelerin beş yıldan az ve beş yıldan fazla olan çalışma sürelerine göre yapılan karşılaştırmada bilgi puan ortalamalarının beş yıldan az olanlarda 37.7, beş yıldan fazla olanlarda ise 43.9 olduğu saptanmıştır. İstatistiksel değerlendirmede ise iki grubun bilgi puanları arasındaki fark önemsiz bulunmuştur (P 0.05).

Hemşirelerin çalıştıkları hastanelere göre bilgi puan ortalamaları Üniversite Hastanesinde 52.3, Devlet Hastanesinde 29.5, Sigorta Hastanesinde 40.9 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistiksel değerlendirmede, hastaneler arasında fark olduğu saptanmıştır. Üniversite Hastanesi en yüksek ortalamaya sahiptir. Neden olarak eğitim ve araştırma Hastanesi olduğu söylenebilir. İzmir Atatürk Sağlık Sitesi Devlet Hastanesi, Buca ve Tepecik Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanelerindeki ortalamaların düşük olduğu saptanmıştır.

Hemşirelerin soru gruplarına göre yapılan değerlendirmede *en* fazla yüzdeyi Gastro intestinal sistem ile ilgili sorularda aldıkları dolaşım sistemi ve eğitim ile ilgili sorularda ise en düşük yüzdeyi aldıkları saptanmıştır.

SONUÇ

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucu Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Tepecik Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesi, Buca Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesi ve Atatürk Sağlık Sitesi Devlet Hastanesi Oroloji Kliniklerinde çalışan toplam 32 hemşirenin; prostat ameliyatı olan hastalara verilebilecek hemşirelik hizmetleri ve olası komplikasyonların önlenmesine ilişkin bilgilerinin yetersiz olduğu saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara dayanılarak aşağıdaki belirtilen konulardaki önerilerin uygulanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

1— Sağlık Meslek Liselerinin öğretim **programlarında öğrenci** hemşirelere eroloji hastalarının bakımına ilişkin kapsamlı bilgilerin verilmesi.

2— Oroloji kliniklerinde yeni çalışacak hemşirelere görev içi eğitim programları uygulanması ve çalışan hemşirelerin bilgilerini arttırmak ve yenilemek amacıyla belirli sürelerle seminerler düzenmesi.

S U M M A R Y

ASSESSMENT OF THE NURSES LEVEL OF KNOWLEDGE RELATED TO POSTOPERATIVE CARE OF THE PATIENTS WITH PROSTATECTOMIA

This study has been planned to assess the nurses' level of knowledge related to postoperative care and prevention of possible complications of the patients undergone to prostatectomia. This study covered 32 Nurses who work in urological departments of three hospitals in İzmir. Nurses were subjected to a questionnaire form including detailed items about the matter and the correct answers were taken into account.

Results of the study have shown that the nurses knowledge covering the care of the patients with prostatectomia and the prevention of complications was not sufficient.

It was suggested that after graduation inservice education programmes are very necessary in order to give patients a competent nursing care. The refreshing programmes must be repeated in convenient intervals.

KAYNAKLAR

CAMPBELL, F.M, HARRISON, H.1 : ürology W.B. Saunders Comp Philadelphia London. 1970.

2— DAVIS. J.H : Miscellaneous Complications in the preoperative and postoperative period complication in surgery, Philadelphia 8. Saunders, Comp 1965.

3— DEĞERLİ, Ü : Cerrahi Hastalıklarının Bakımı ile ilgili problemler. Yenilik Basımevi, ist, 1970.

4— KUM, E : Tıbbi ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

5— SERTQELİK, N, ÜNAL, S : Crolojik Cerrahinin Komplikasyonları, Er ofset Matbaası - Ankara 1981.